

РОЛЬ МОЛОДІ В ПРЕДСТАВЛЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ У МОВНОМУ СВІТОВОМУ ВІРТУАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ

Анотація. Висвітлено проблеми активізації наукової молоді в напрямі формування українського інформаційного простору та представлення його на гідному рівні у світовій мережі.

Аннотация. Освещены проблемы активизации научной молодежи в направлении формирования украинского информационного пространства и представления его на достойном уровне в мировой сети.

Annotation. The article highlights the problem of enhancing young scientists in the direction of a Ukrainian information space and presenting it at a decent level in the global network.

Ключові слова: наукова молодь, інформаційний простір, Інтернет, організація науки.

В Україні вже давно постала проблема представлення українських наукових досягнень у світовому віртуальному просторі через технічні засоби Інтернет. Усім відомо, що нині у світі ефективність наукової діяльності оцінюється за декількома критеріями, зокрема кількістю публікацій у міжнародних журналах та індексом цитувань на них. Але як можна оцінювати українську науку, якщо більшість її наукових доробків, зокрема й сучасних, не мають електронного аналога, який би був доступним широкому колу читачів через Інтернет. У зв'язку з цим треба відзначити проекти зі створення та наповнення порталу наукової періодики України, створення електронних баз даних з різних галузей науки та оцифрування українського культурного надбання.

Останнім часом в Україні процес входження науки в інформаційний простір розвивається досить швидкими темпами. Але при цьому постійно виникають проблеми: середній вік науковця, мовний бар'єр, матеріальні проблеми, а також відсутність або, навпаки, безмежність інформації. Проблема поглиблюється ще й через те, що в Україні фактично відсутня державна політика щодо поглиблення інформатизації сфери науки.

Проблему входження української науки у світовий інформаційний простір та Інтернет вивчали Горбенко Я. О., Козоріг М. А., Жихор О. Б., Хан О. О., Половець В. М.

Метою статті є вивчення проблеми участі молодих науковців у формуванні українського наукового віртуального простору.

В Україні темпи поширення Інтернет-технологій зростають з кожним роком і є найвищими в Європі. Але, на жаль, за рівнем охоплення населення серед країн Центрально-Східної Європи Україна посідає останнє місце – лише 20 % постійних користувачів від кількості населення. За віковим складом Інтернет-користувачів в Україні 65 % становили люди до 34 років [1]. Отже, молодь – найактивніша у сфері інформаційних технологій соціальна група. Загалом молодих людей (віком від 14 до 35 років) нараховується по країні більше третини населення. За цими показниками Україна перебуває на рівні європейських країн. Розглянемо місце наукової молоді як соціальної групи в українському суспільстві. За даними НАН України, чисельність молодих науковців (до 35 років) у структурі НАНУ становить менше 15 %. А середній вік наукових працівників становив 51,3 роки, докторів наук – 62 роки, кандидатів наук – 51,1 рік. Державна молодіжна політика, зокрема, спрямована на підтримку наукової молоді, діє більше формально. Так, існують з різною періодичністю національні ради при президентові, міністерствах, академіях наук, але всі вони складаються з представників, яким вже далеко за 35 років. Хоча формально в більшості закладів діють Ради молодих науковців, створено безліч громадських організацій, але навіть сама молодь не завжди знає про їх існування. Про активність наукової молоді в Україні у представленні своїх молодіжних організацій в Інтернеті можна дізнатися, проаналізувавши діяльність рад молодих учених НАН (далі – РМУ) України. За даними Комісії по роботі з наукової молоддю при НАНУ (<http://www.nas.gov.ua/nm>), про діяльність рад молодих учених та спеціалістів подали інформацію 69 установ, з яких 14 мають власні Інтернет-сторінки на сайтах відповідних інститутів, на яких подано інформацію про склад ради, її положення і про діяльність, зокрема проведення наукових заходів, 4 подали лише склад ради. І тільки 10 % РМУ мають свої сайти з додатковою інформацією про гранти, діючі конкурси в Україні та світі, конференції та методичні матеріали для аспірантів та здобувачів. З останніх РМУ, які мають свої власні веб-сторінки, лише 2 % постійно їх оновлюють. Інші висвітлюють інформацію піврічної давнини або й більш старішу. Варто зауважити, що не всі наукові установи НАН України мають свої власні веб-сайти, а ті, що мають, носять суто інформаційний характер про організацію та діяльність.

З українських наукових соціальних мереж можна назвати: Українські науковці у світі (uascientist.ning.com) – ідея створення якої виникла в середовищі українських аспірантів у Німеччині з метою налагодження співпраці; Українська наукова Інтернет-спільнота (www.nauka-online.org) – сайт, метою якого є організація онлайн-спільноти українських науковців, обговорення актуальних проблем української науки, розміщення публікацій, обмін досвідом та пошук партнерів; Український науковий клуб (nauka.in.ua); Соціальна мережа науковців (www.science-community.org/uk) та ін. Усім їм належить певна ніша, але вони не стають об'єднувальним елементом для загалу науковців, зокрема молоді. У контексті цього актуально постає необхідність перетворення одного з цих сайтів у консолідуючий, який би став не лише інформаційним, а й базою даних або мета базою наукових даних.

Таким чином, перед науковою молоддю України стоїть багато перспективних завдань: створення

активне поширення своїх знань та наукових результатів через Інтернет, більш досконале оволодіння іноземною мовою та ін. Головне – потрібно розвивати більш широке спілкування молоді між собою й проведення міжнародних наукових конференцій молодих учених, що є одним з перших, але вкрай важливих кроків. Під час наукових контактів дослідники отримують не лише інформацію про нові знання, наукові заходи, а й успішно презентують себе, свій інститут чи ВНЗ. Наступним кроком для наближення України до ери цифрових технологій є просування української науки у світовий інформаційний простір шляхом онлайн-конференцій, удосконалення веб-технологій у науці, збільшення українських публікацій у зарубіжних журналах. Ще більшою проблемою є державна політика, як молодіжна, так і у сфері інформатизації науки, нормативно-правове забезпечення яких не систематизоване, часто декларативне, а практичні дії далекі від потреб молоді та науки взагалі. Лише в тісній взаємодії активної частини науковців, зокрема молоді, за підтримки державних органів та керівництва наукових установ можливе входження української науки у світовий віртуальний простір та гідне там її представлення.

Наук. керівн. Архипенко Л. М.

Література: 1. Доля І. М. Студентська молодь як суб'єкт соціально-економічних та суспільно-політичних процесів [Електронний ресурс] / І. Доля // Гілея : науковий вісник : зб. наук. пр. – 2009. – Вип. 28. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2009_28/Gileya28/P6.pdf. 2. Батыгин Г. С. Социология Интернет: наука и образование в виртуальном пространстве [Электронный ресурс] / Г. С. Батыгин. – Режим доступа : <http://www.nir.ru/sj/sj1-01bat.html>. 3. Горбенко Я. О. Інтернет у сучасних наукових комунікаціях / Я. О. Горбенко // Соціологічні дослідження : зб. наук. пр. – 2008. – № 8. 4. Горбунов-Посадов М. М. Інтернет-активність як обов'язок ученого / М. М. Горбунов-Посадов // Морфологія. – 2008. – Т. 2. – № 3. – С. 84–88. 5. Козоріг М. А. Проблеми забезпечення економіки України науковими кадрами [Електронний ресурс] / М. А. Козоріг, О. Жихор // Економічний простір. – 2009. – № 27. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekpr/2009_27/Stati/11PDF.pdf. 6. Наукова та інноваційна діяльність в Україні [2008] : стат. зб. / Державний комітет статистики України. – К. : Інформ.-вид. центр Держкомстату України, 2009. – С. 50–73. 7. Україна увійшла в десятку країн Європи за розміром Інтернет-аудиторії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://watcher.com.ua/?p=4238>.